

Komparácia objemu a štruktúry neplatennej práce v domácnostiach na Slovensku

A. Kaščáková, G. Nedelová

EF UMB Banská Bystrica

Neplatená práca

- zahŕňa široký okruh činností mimo oficiálneho trhu práce, ktoré nie sú finančne odmeňované
- znamená akúkoľvek činnosť využívajúcu ekonomické zdroje na uspokojenie potrieb - prácu v domácnosti, starostlivosť o dieťa a iné závislé osoby, prácu v dobrovoľných organizáciách, pomoc v rodinnom podniku a pod.

Zdroj informácií

- Prevažujúcim zdrojom informácií o veľkosti a štruktúre neplatenej práce je Štatistické zisťovanie využitia času (TUS)
 - SR – 2006 (pilotný prieskum)
- Vlastné prieskumy uskutočňované mimo štátnej štatistiky

Výskumné projekty na EF UMB

- **VEGA 1/1141/11** *Trh práce v kontexte špecifík neplatennej práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku (2011 – 2012)*
- **ISSP Slovensko 2012** (organizačne zastrešené Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0309-11)
- **VEGA 1/0935/13** *Neplatená práca ako potenciálny zdroj sociálno-ekonomického rozvoja spoločnosti a determinant individuálneho blahobytu (2013 – 2016)*

Dotazník

- 4 moduly pre členov domácnosti
 - Sociálno-demografické charakteristiky respondentov
 - Informácie o platených zamestnaniach
 - Koľko hodín do týždňa v priemere respondenti venujú jednotlivým kategóriám neplatenej práce
 - Využívanie trhových substitútov neplatenej práce
- 5 modulov pre domácnosť
 - Účasť (pomoc) detí pri neplatenej práci
 - Názor na význam vykonávania neplatenej práce
 - Typ domácnosti
 - Typ obce
 - Región
- Vysvetlivky k dotazníku

Etapy predprieskumu

- Príprava dotazníka
- Zber údajov (apríl 2013)
- Tvorba šablóny na dotazník (apríl 2013)
- Tvorba databáz (máj – jún 2013)
- Očistenie údajov a práca s databázami (jún – august 2013)
 - názvy premenných, vytvorenie labels
 - tvorba nových premenných
 - vytvorenie váh
- Analýza údajov (august – september 2013)

Databázy

- „respondenti“
 - 2247 respondentov
 - pôvodne 51 premenných
 - v súčasnosti 131 premenných
- „domácnosti“
 - 861 domácností
 - pôvodne 6 premenných
 - v súčasnosti 51 premenných

Reprezentatívnosť

- nastavenie váh pre dodržanie reprezentatívnosti, program R
- respondenti – podľa pohlavia, veku (3 kategórie) a krajov
 - opora výberu: údaje zo sčítania 2011
- domácnosti – podľa počtu členov domácnosti a krajov
 - údaje z rodinných účtov 2011

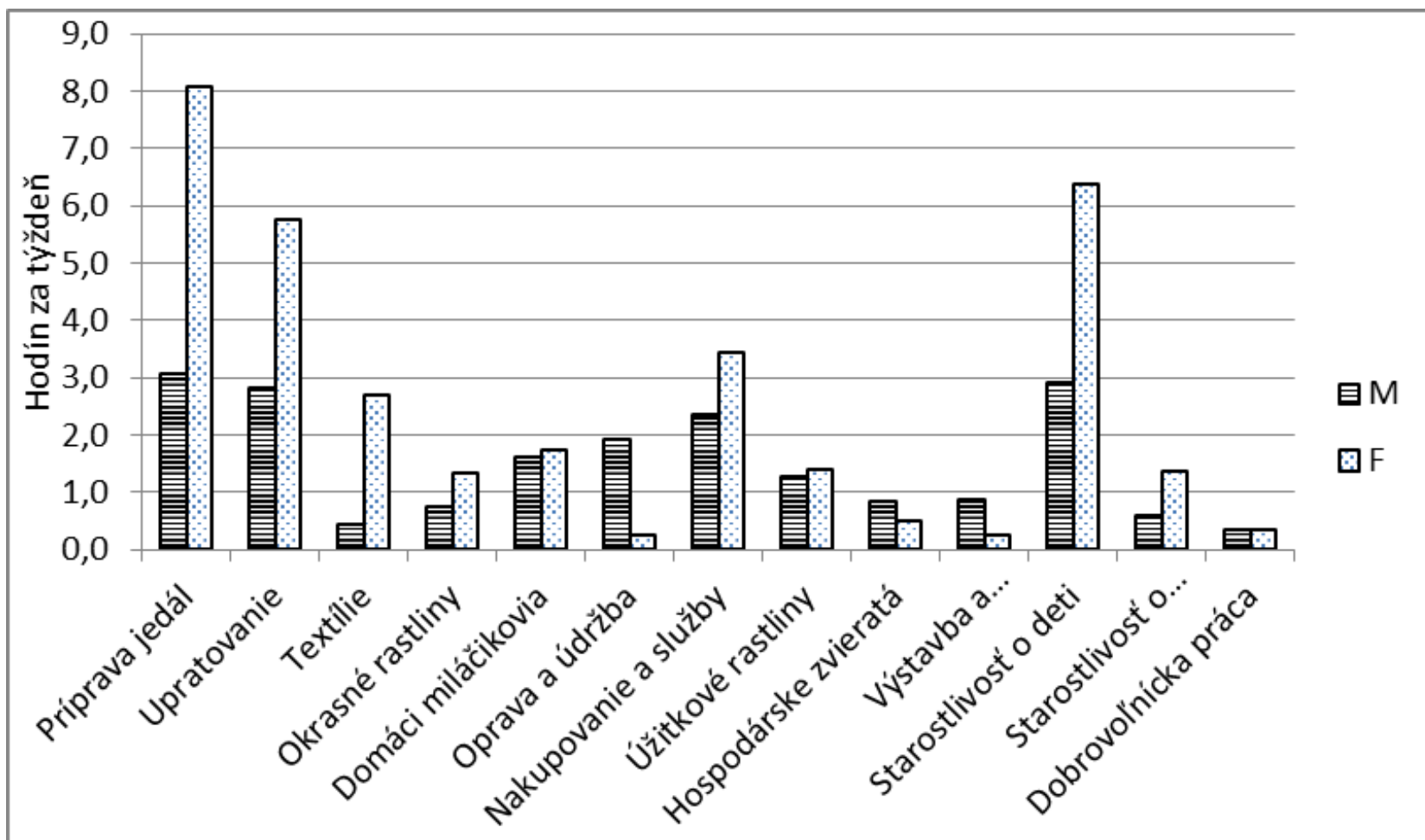
Neplatená práca v domácnosti

	Druh činnosti	Stručný popis činnosti
1	Príprava jedál	Príprava jedál a občerstvenia, umývanie riadu, prestieranie a ďalšia činnosť súvisiaca s prípravou jedál
2	Domáce práce – upratovanie	Údržba domácnosti, upratovanie, čistenie, kúrenie, nosenie vody, úpravy a údržba pozemku okolo domu, ďalšia údržba domácnosti
3	Výroba a údržba textílií	Pranie, žehlenie, starostlivosť o odev, topánky, výroba textilu, ručné práce a ďalšia výroba a starostlivosť o textílie a obuv
4	Záhradkárstvo a starostlivosť o zvieratá	Pestovanie úžitkových a okrasných rastlín, chov hospodárskych zvierat a starostlivosť o domácich miláčikov a pod.
5	Výstavba a rekonštrukcie	Výstavba a oprava domu, oprava zariadenia, nábytku, oprava a údržba automobilu, výroba náradia do domácnosti, ďalšia výstavba a služby
6	Nakupovanie a služby	Nákupy tovarov a kapitálu, komerčné, administratívne, zdravotnícke, veterinárne, ďalšie osobné služby a ďalšie nákupy
7	Starostlivosť o deti	Fyzická starostlivosť, dozor (dohľad), čítanie, hranie, rozprávanie sa s deťmi, učenie a sprievod dieťaťa, navštevovanie školy, jaslí, ďalšie činnosti starostlivosti o dieťa
8	Starostlivosť o dospelých	Fyzická starostlivosť a pomoc závislému (invalidnému) dospelému členovi domácnosti, iná pomoc takémuto človeku
9	Dobrovoľníctvo	Dobrovoľníctvo je slobodne zvolená činnosť v prospech iných, vykonávaná bez nároku na odmenu

Priemerný objem neplatenej práce v domácnosti v hod. za týždeň

Druh práce	Priemer	Smerodajná odchýlka
Príprava jedál	13,3	8,9
Upratovanie	10,5	8,4
Textílie	4,2	4,1
Okrasné rastliny	3,8	5,5
Domáci miláčikovia	4,0	7,6
Oprava a údržba	2,3	3,8
Nakupovanie a služby	8,6	6,2
Starostlivosť o deti týždenne	12,8	35,9
Starostlivosť o dospelých týždenne	3,0	7,5
Dobrovoľnícka práca týždenne	,7	2,4
Úžitkové rastliny týždenne	3,5	5,5
Hospodárske zvieratá týždenne	1,8	5,1
Výstavba a rekonštrukcia týždenne	2,2	5,8
Neplatená práca celkom týždenne	68,3	58,1

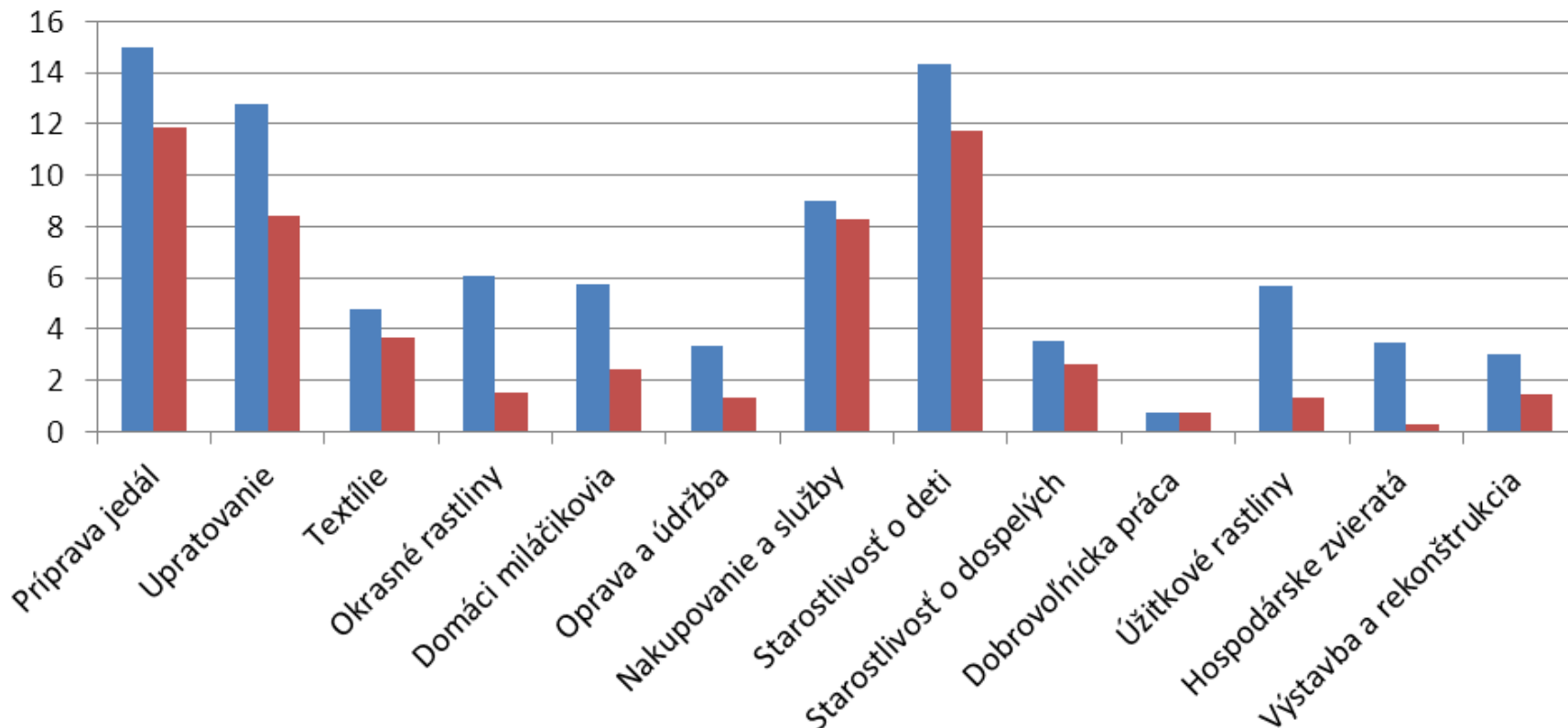
Objem neplatennej práce podľa pohlavia (hod/týždenne)

Databáza jednotlivci

Objem neplatenej práce podľa druhu bývania (hod/týždenne)

■ rodinný dom ■ byt v obytnom dome

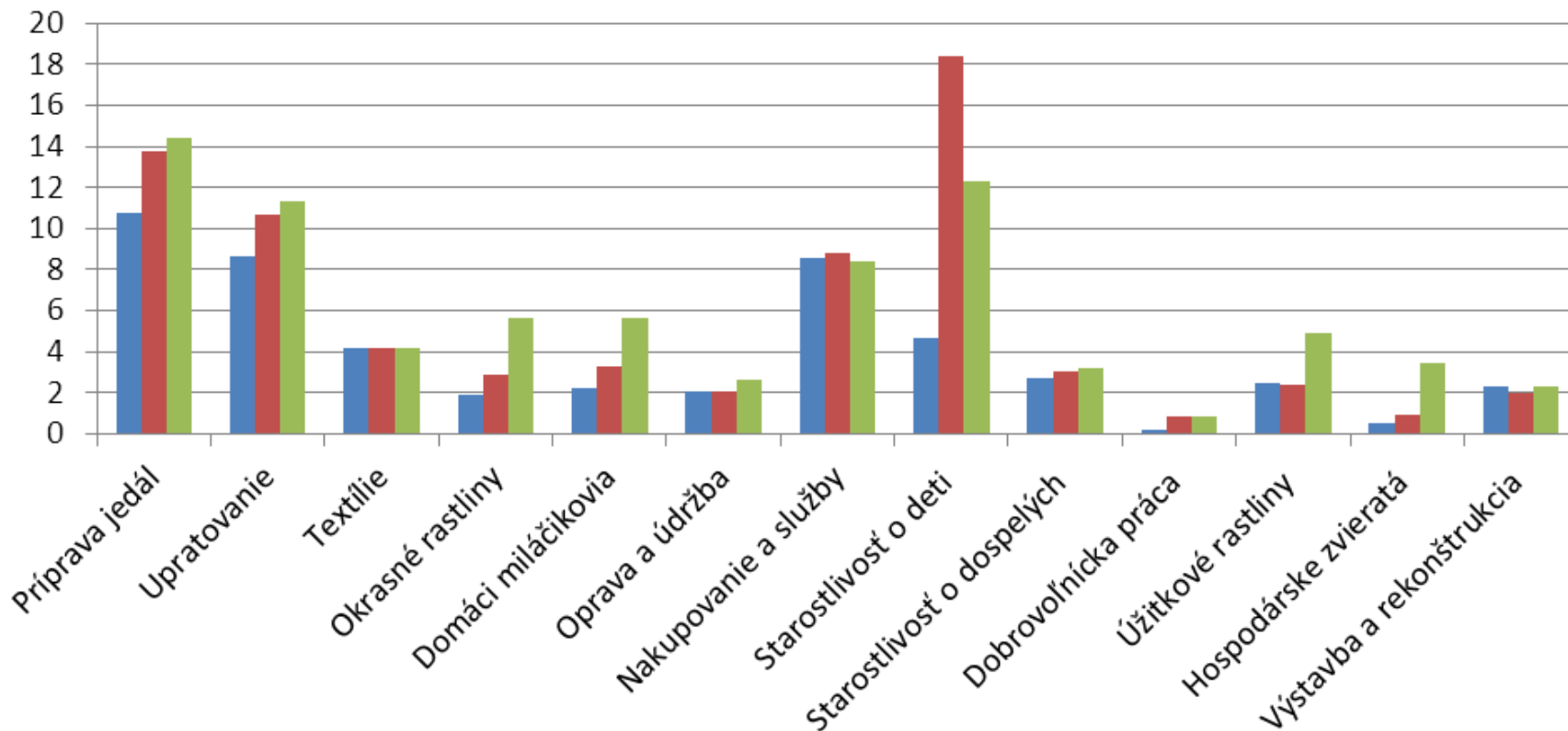
Celkový objem neplatenej práce:
(priemer / týždeň)

Rodinný dom – 84,95 hod

Byt v obytnom dome – 53,7 hod

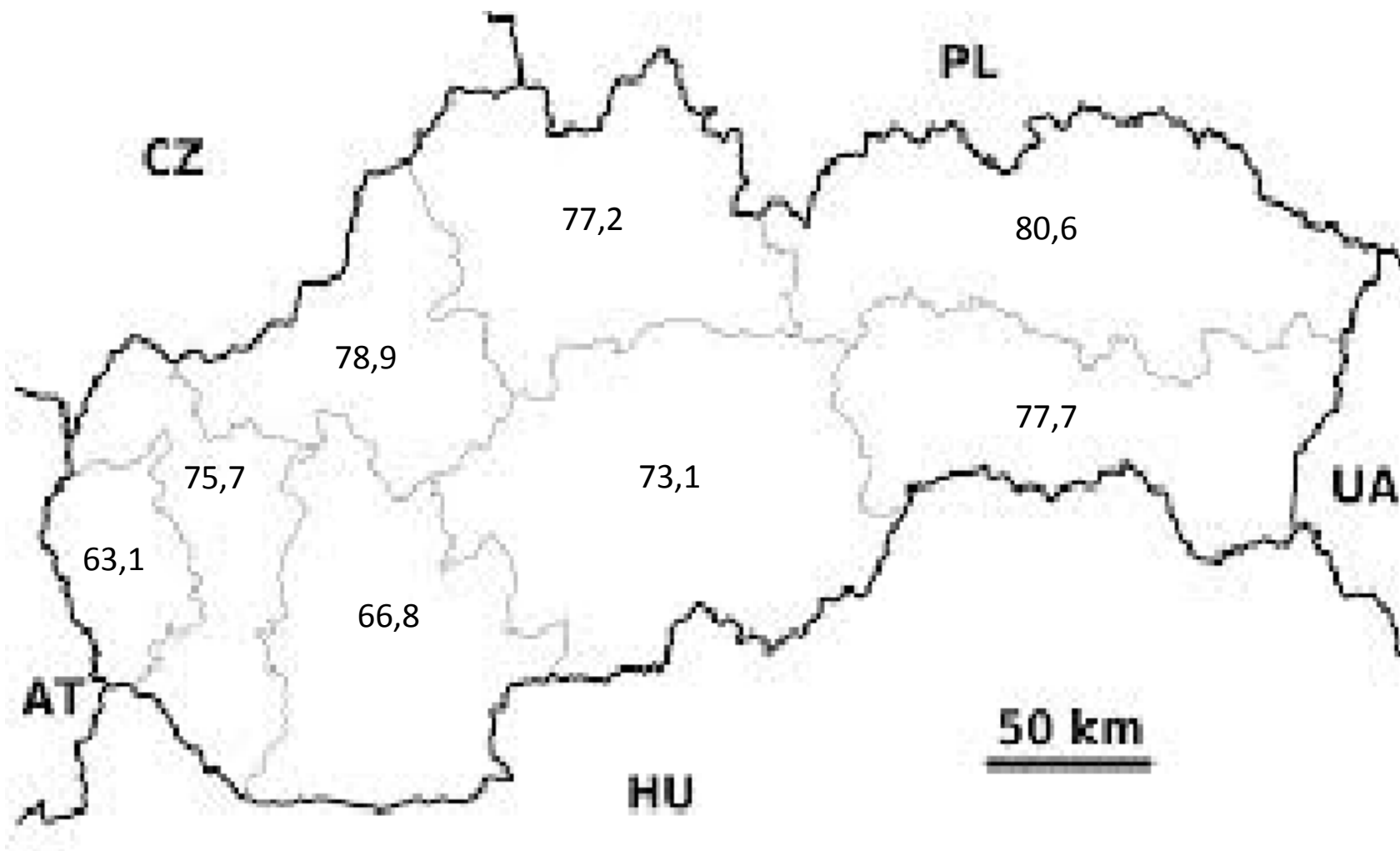
Objem neplatenej práce podľa typu obce (hod/týždenne)

■ krajské mesto ■ mesto ■ iná obec

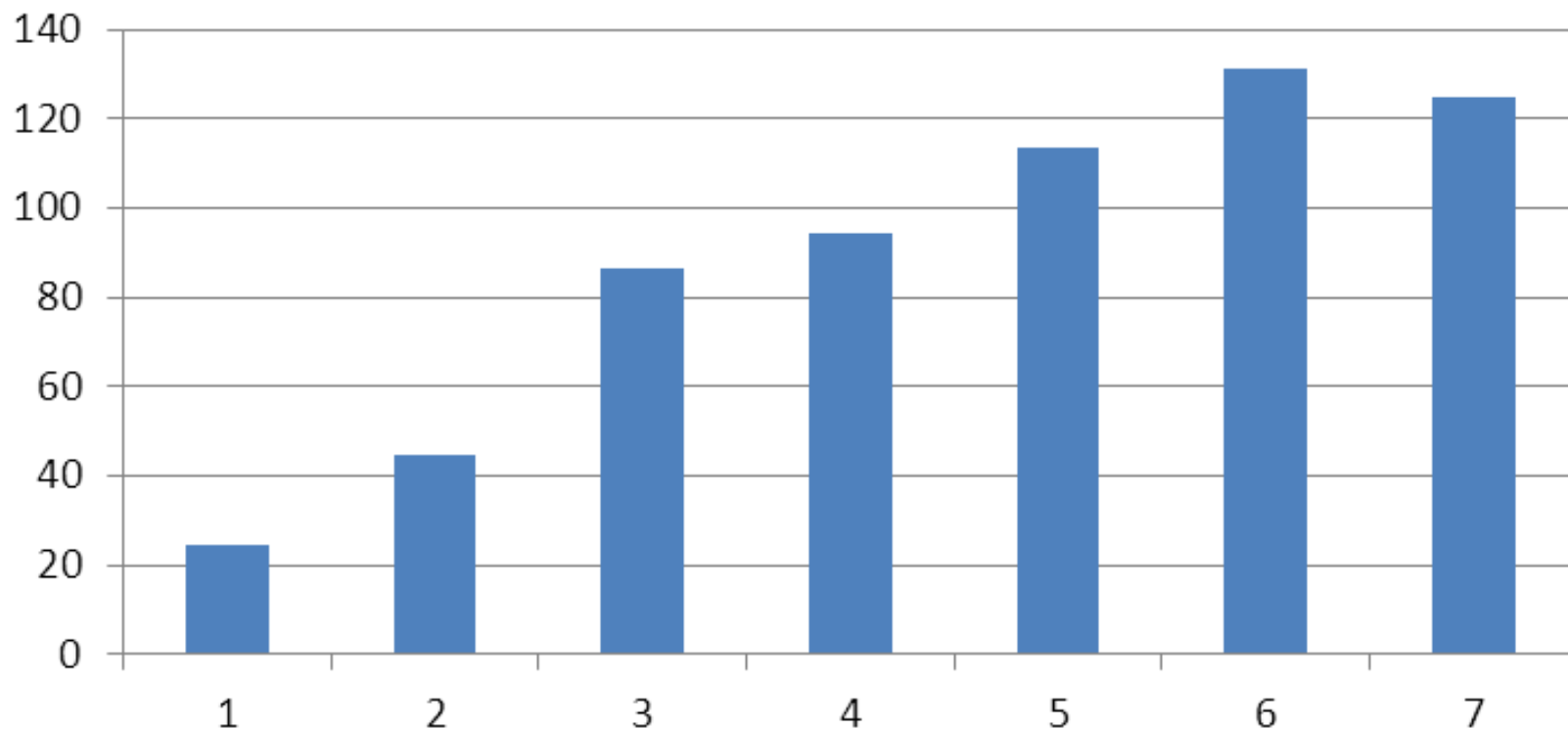
Celkový objem neplatenej práce:
(priemer / týždeň)

krajské mesto – 49,7 hod
mesto – 71,4 hod
iná obec – 76,2 hod

Objem neplatenej práce podľa krajov (hod/týždenne)

Objem neplatenej práce podľa počtu členov domácnosti (hod/týždenne)

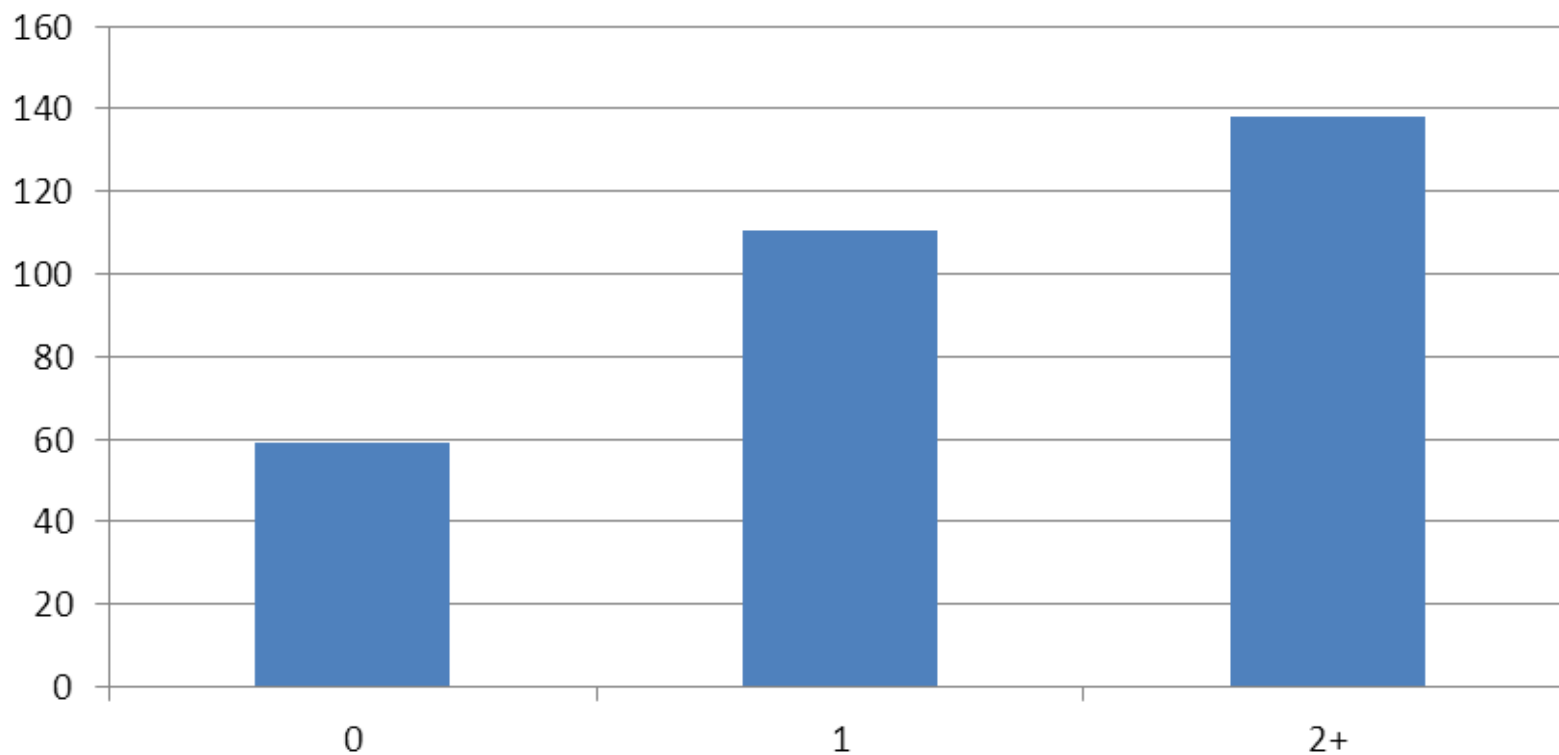

Celkový objem neplatenej práce:
(priemer / týždeň)

1-členná – 24,72 hod
2-členná – 44,62 hod
3-členná – 86,54 hod

4-členná – 94,23 hod
5-členná – 113,45 hod
6-členná – 131,14 hod
7-členná – 124,76 hod

Objem neplatenej práce podľa počtu závislých detí (hod/týždenne)

Celkový objem neplatenej práce:
(priemer / týždeň)

bez detí – 59,01 hod
jedno dieťa – 110,73 hod
dve a viac detí – 138,01 hod

Zhrnutie

- Neplatená práca v slovenských domácnostiach celkom **68,3 hodín** týždenne
 - Príprava jedál (13,3 hod)
 - Starostlivosť o deti (12,8 hod)
 - Upratovanie (10,5 hod)
- Vyšší objem neplatenej práce u domácností žijúcich v rodinných domoch
- Nepriama korelácia medzi veľkosťou sídla a objemom neplatenej práce
- Severovýchod Slovenska – vyšší objem neplatenej práce ako juhozápad
- Priama korelácia medzi počtom členov domácnosti (aj počtom závislých detí) a objemom neplatenej práce

Záver

- Predvýskum charakterizoval situáciu v objeme a štruktúre neplatenej práce v slovenských domácnostiach
- Poukázal na vysoký objem neplatenej práce v niektorých kategóriách
- Cieľom ďalšieho výskumu je deskripcia súčasného a potenciálneho dopytu po substitútoch neplatenej práce v domácnostiach a využitie výsledkov pre rozvoj podnikateľských aktivít na Slovensku

Ďakujeme za pozornost